

تفسیر نفاذ

به نام خداوند بخشنده مهربان

چهل حدیث در ارتباط با حکومت

۱- امام علی (ع): عدالت را اجرا کن و از زورگویی و ستمگری پرهیز زیرا زورگویی مردم را به ترک از وطن و می دارد و ستم آنان را به قیام مسلحانه می کشاند.¹

۲- امام علی (ع): خداوند بر پیشوایان عادل واجب کرده که سطح زندگی خود را با مردم ناتوان برابر کنند تا فقیر را فقرش برآشفته نکند.²

۳- پیامبر اکرم (ص): هر طور باشید همانگونه بر شما حکومت میشود.³

۴- امام علی (ع): هرکس به عدالت رفتار کند خداوند حکومتش را حفظ خواهد کرد.⁴

۵- امام علی (ع): برترین بندگان نزد خداوند، پیشوای دادگری است که رهبافته باشد و رهنما پس سنتی شناخته شده را برپا دارد و بدعتی

ناشناخته را بمیراند.⁵

۶- امام علی (ع): ارجمندترین پادشاهان کسی است که بر نفس خود پادشاهی کند و عدالت را بگستراند.⁶

۷- امام صادق (ع): برترین پادشاهان کسی است که سه خصلت داشته باشد: مهربانی، بخشندگی و دادگری.⁷

۸- امام علی (ع): نکو حال ترین شاهان کسی است که مردم در روزگار او به نیکی زندگی کنند و عدالتش را در میان رعیت خود

بگستراند.⁸

۹- امام صادق (ع): هر کس زمام امری از امور مردم را به دست گیرد و عدالت پیشه کند و در خانه خود را به روی مردم بگشاید و

۱- نهج البلاغه/ حکمت ۴۷۶

۲- نهج البلاغه/ خطبه ۲۰۹

۳- میزان الحکمه/ ج ۲/ ص ۹۳۷

۴- غرر الحکم/ ج ۵/ ص ۳۵۵

۵- نهج البلاغه/ خطبه ۱۶۹

۶- غرر الحکم/ ج ۳/ ص ۳۲۰۶

۷- تحف العقول/ ص ۳۱۹

۸- غرر الحکم/ ج ۳/ ص ۳۲۶

تفسیر نازک

شر نرساند و به امور مردم رسیدگی کند بر خداوند عزوجل است که در روز قیامت او را از ترس و هراس ایمن گرداند و به بهشت برد.⁹

۱۰- پیامبر اکرم (ص): هر کس به خاطر نیازی در برابر سلطانی ستمگر خود را خفیف کند همدم او در آتش باشد.¹⁰

۱۱- امام علی (ع): (در نامه خود به ابن عباس) مباد بهره تو از حکومت به دست آوردن مالی یا فرونشاندن خشمی باشد بلکه

باید بهره ات میراندن باطل و زنده کردن حق باشد.¹¹

۱۲- امام علی (ع): امام وظیفه دارد بر اساس کتاب خدا حکومت کند و امانت را ادا نماید و مردم وظیفه دارند سخنش را بشنوند و

فرمانش را ببرند و هرگاه آنان را خواند اجابت نمایند.¹²

۱۳- امام علی (ع): (برای عمر بن خطاب) سه چیز است که اگر آنها را به خاطر سپاری و به کار بندی به چیز دیگری نیاز نخواهی

داشت و اگر آنها را فروگذاری هیچ چیز دیگر سودت نبخشد عمر گفت: آنها چیست ای ابوالحسن؟ فرمود: جاری ساختن حدود

و کيفرها درباره خویش و بیگانه، حکم کردن بر اساس کتاب خدا در حال خشنودی و خشم و تقسیم عادلانه بیت المال میان سرخ و سفید.¹³

۱۴- امام صادق (ع): سه چیز است که بر زمامدار واجب است درباره خواص و عوام رعایت کند: پاداش نیکوکار را به نیکی

دادن تا بر رغبت مردم به کارهای نیک افزوده شود، پوشاندن گناهان بدکار تا توبه کند و از گمراهی و انحراف خود برگردد و ایجاد

الفت میان همه آنان از طریق احسان و رعایت انصاف و داد.¹⁴

۱۵- پیامبر اکرم (ص): هر کس از میان گروهی، مردی را به کار گمارد در حالی که در بین آنها خداپسندتر از او وجود دارد به خدا

و رسول او و مومنان خیانت کرده است.¹⁵

۹- بحار الانوار/ج ۷۵/ص ۳۴۰

۱۰- بحار الانوار/ج ۷۶/ص ۳۶۰

۱۱- بحار الانوار/ج ۴۰/ص ۲۳۸

۱۲- کنز العمال/ج ۱۴۳۱۳

۱۳- میزان الحکمه/ج ۴/ص ۳۶۹

۱۴- تحف العقول/ص ۳۱۹

تفسیر نفاذ

- ۱۶- امام علی (ع): (خطاب به مالک اشتر) در کارهای کارگزارانت اندیشه وتامل کن و پس از آزمودن آنها ایشان را به کار گمار و به صرف جانبداری یا علاقه به کسی اورا عهده دارکاری مکن زیرا این دو کانون انواع ستم وخیانت است . کارگزاران خود را از میان افراد باتجربه وآبرومند وخاندانهای نیک وخوشنام وپیشگام در اسلام انتخاب کن .¹⁶
- ۱۷- امام علی (ع): شیر درنده بهتر از زفرمانروای ستمگر وفرمانروای ستمگر بهتر از فتنه های ادامه دار است.¹⁷
- ۱۸- امام علی (ع): برپادشاه است که پیش از سپاهیانش به سیاست وتربیت خودش پردازد.¹⁸
- ۱۹- امام علی (ع): هرگاه حکومت برپایه های دادگری باشد ویا ستون های خرد برپاگردد خداوند دوستداران آن را یاری رساند و دشمنانش را تنها و بی یاور گذارد.¹⁹
- ۲۰- امام علی (ع): بدترین حکمران کسی است که بی گناه از او بترسد.²⁰
- ۲۱- امام علی (ع): هرگاه رهبر گمراه برمردم حکومت کند ، دولت او حکومت شیطان برمردم است و هرگاه رهبر هدایت برمردم حکومت کند دولت او حکومت مردم بر شیطان است.²¹
- ۲۲- امام رضا (ع): اگر پیشوای مردم عادل باشد پاداش الهی نصیبش میشود و وظیفه شما شکرگزاری است و اگر ستمگر باشد، سنگینی گناه بردوش اوست و وظیفه شما صبر و بردباری می باشد.²²
- ۲۳- امام موسی کاظم (ع): واجب است بر والی که همچون رعیت باشد و از رعیتش غافل نشود و بر آنها تکبر نوزد.²³
- ۲۴- امام علی (ع): زمامدار مردم وظیفه دارد همچنان که مردم از او اطاعت می کنند او نیز از مردم اطاعت کند و اطاعت او عبارتست از برقراری عدالت در میان آنها و نیت پاک .²⁴

۱۰- بحار الانوار / ج ۲۳ / ص ۷۵

۱۶- نهج البلاغه/نامه ۵۳

۱۷- بحار الانوار / ج ۷۵ / ص ۳۵۹

۱۸- غرر الحکم / ج ۴۹۴

۱۹- غرر الحکم / ج ۴۱۸۱

۲۰- غرر الحکم / ج ۵۸۶۷

۲۱- کتاب سلیم بن قیس / ص ۴۱۶

۲۲- بحار الانوار / ج ۱۰ / ص ۳۶۸

۲۳- بحار الانوار / ج ۱ / ص ۱۴۸

تفسیر نازک

۲۵- امام علی (ع): اگر زمامداری رشوه بگیرد مشرک است.²⁵

۲۶- امام علی (ع): حکومت بزرگان از بزرگترین غنیمتهاست.²⁶

۲۷- امام علی (ع): هرکس به نیکی حکومت نکند به بدبختی دچار می شود.²⁷

۲۸- امام علی (ع): چهار چیز موجب بدبختی حکومتها می شود: ضایع نمودن امور مهم و تمسک به امور کم ارزش ،

مقدم داشتن فرومایگان و کم ارزش کردن بزرگان.²⁸

۲۹- پیامبر اکرم (ص): اولین کسی که وارد دوزخ می شود پادشاه قدرتمندی است که عدالت نرزد.²⁹

۳۰- پیامبر اکرم (ص): شفاعت من به سلطان جائز و ستمگر نمی رسد.³⁰

۳۱- پیامبر اکرم (ص): علی (ع) از ایشان درباره جایگاه ا میر ستمگر پرسید ایشان فرمود او نفر چهارم از چهار نفری است

که در روز قیامت دچار شدیدترین عذابها میشود این چهار نفر عبارتند از ابلیس، فرعون، کسی که مرتکب قتل نفس شده و

چهارمین آنها پادشاه ستمگر است.³¹

۳۲- امام علی (ع): هرکس در زمان زمامداریش تکبر ورزد در زمان عزلش خواریش زیاد می شود.³²

۳۳- امام صادق (ع): سه چیز بر سلطان واجب است: پاداش دادن نیکوکار با نیکوکاری تا رغبت او به انجام کار نیک بیشتر شود

و پوشاندن گناه گناهکار تا توبه کند و از گناهی بازگردد و ایجاد الفت بین همه مردم با نیکوکاری و عدالت.³³

۳۴- امام علی (ع): هرکس بدون شایستگی به مقام بالایی برسد بدون خطا هم از آن مقام پایین آورده می شود.³⁴

۲۴- بحار الانوار/ج ۳۴/ص ۱۹۰

۲۵- مستدرک سفینة البحار /ص ۱۴۲

۲۶- میزان الحکمة/ج ۲/ص ۹۳۶

۲۷- همان/ص ۹۳۷

۲۸- همان/ص ۹۳۶

۲۹- همان/ج ۳/ص ۱۸۴۳

۳۰- همان

۳۱- همان

۳۲- میزان الحکمة/ج ۴/ص ۳۶۹۰

۳۳- همان

۳۴- همان/ص ۳۶۹۲

تفسیر نازک

۳۵- امام علی (ع): هرکس که بیشترین لیاقت را داشته باشد شایسته زمامداری است.³⁵

۳۶- امام صادق (ع): هرکس امری از امور مردم را بر عهده بگیرد و در آن امر عدالت ورزد و درهای عدالت را بگشاید و

حجابهای آن را بردارد و در امور مردم دقت کند بر خدا لازم است که ترس او را در روز قیامت ایمن کند و او را به بهشت وارد نماید.³⁶

۳۷- امام علی (ع): در سفارش به محمد بن ابی بکر هنگامی که او را به حکومت مصر برگزید: در نگاه کردن بین مردم

با عدالت برخورد کن تا بزرگان در آسان گیری تو بر خودشان طمع نکنند و ضعیفان از عدالت تو بر خودشان ناامید نشوند.³⁷

۳۸- امام علی (ع): خواری مرد در هنگام عزلش به میزان شر او در هنگام زمامداریش است.³⁸

۳۹- امام علی (ع): هرکس در زمامداریش تکبر بورزد از حماقت اوست.³⁹

۴۰- امام علی (ع): آنچه را که برای خود و خانواده ات دوست داری، برای رعیت هم دوست بدار و آنچه را که برای خود و

خانواده ات نمی پسندی، برای آنها هم میسند؛ چرا که این کاربالم ترین و بهترین حجة برای کسب اعتماد رعیت است.⁴⁰

۳۵- همان

۳۶- همان

۳۷- همان/ص ۳۶۹۱

۳۸- همان/ص ۳۶۹۰

۳۹- همان

۴۰- همان/ص ۳۶۹۱